

A legyintő nazális megjelenései az amerikai angol nyelvben

A flapping ('lebbentés, legyintés') egy leníciós folyamat, mely az (amerikai) angolban elsősorban a szonoránsok között megjelenő alveoláris zárhangokra irányul, pl. a 'butter' szóban a /t/-t rövidebben és zöngésítve ejtik, [bʌɾə] (Kenyon 1994; Zue & Laferrière 1979). Az évtizedek során a jelenség kiterjedt az interszonoráns nazálisokra is, így homofóniát eredményezve az olyan szócsoportokban, mint a *matter–madder–manner* (Picard 1997). Ennek ellenére máig kevés kutatás foglalkozik azzal, hogy ez a nazális változat miben tér el (ha eltér egyáltalán) a zárhangok eme allofónjától, illetve hogy az /nt/ és /nd/ kapcsolatokban megfigyelt legyintőhangok melyik mássalhangzó legyintő változatához hasonlíthatnak jobban (Kahn 1976; Vaux 2000; Patterson & Connine 2001; Bermúdez-Otero 2004). Kutatásomban empirikus alapon, akusztikai fonetikai elemzéssel keresem a választ ezekre a kérdésekre, spektrális analízist alkalmazva az egyes hangok időtartamának összehasonlítására.

Három hipotézis merült fel a szakirodalom és a korábbi alveoláris legyintőhangokra irányuló empirikus kutatások alapján: (1) az /n/ fonémának is létezik legyintő allofónja, (2) ez az allofón akusztikai szempontból eltér az alveoláris zárhangok legyintő megvalósulásaitól, (3) az /nt, nd/ kapcsolatokból képzett legyintőhangok akusztikailag jobban hasonlíthatnak a legyintőhangként megvalósuló /n/-re, mint a legyintett /t, d/-re. A mintagyűjtés intervokális /t, d, n, nt, nt/ mássalhangzókat tartalmazó angol szavakra irányult, forrásnak amerikai beszélőkkel készült YouTube-videókat használtam a természetesebb beszédkörnyezet miatt. A mintákat a *Praat* (Boersma–Weenink 2018) fonetikai elemzőprogramban vizsgáltam, melynek segítségével megmértem az adott mássalhangzó(k) időtartamát, az ezt megelőző magánhangzó időtartamát, valamint a vizsgált szó teljes időtartamát. Ezután leíró statisztikai módszerekkel vizsgáltam az összegyűjtött adatokat, valamint teszteltem a fent említett három felvetést.

Az eddigi minták alapján az első hipotézis igaznak bizonyult, az /n/ hangnak valóban létezik legyintett allofónja. A második hipotézist illetően az /n/ legyintőhang megvalósulásai a korábbi eredmények alapján különböztek a /t/ hasonló változataitól a legyintőhang időtartamát és a megelőző magánhangzó időtartamát tekintve, az /n/ és a /d/ legyintő változata közt azonban csak a megelőző magánhangzó esetében volt kimutatható szignifikáns időtartam-különbség. A harmadik hipotézis esetén megállapítható, hogy az /nt/ kapcsolatból képzett legyintőhang időtartamában és a mássalhangzót megelőző magánhangzó időtartamában is jobban hasonlít az /n/-legyintőkre, mint a /t/-legyintőkre. Következtetésként levonható, hogy a legyintőhang jelenségének gyakorisága jelentősen eltér a néhány évtizeddel korábban végzett kutatások által megállapított helyzettől, különösképp a nazális illetően megjelenését illetően. A kutatás eredményei hozzátehetnek a leníciós folyamatok elméleti leírásához, továbbá a nazális legyintőhangokra vonatkozó percepciók tesztelése megállapítható, hogy a folyamat következtében létrejövő homofónia mennyire nehezíti az anyanyelvű és nem anyanyelvű beszélők szövegértését.

BIBLIOGRAFIA

- Bermúdez-Otero, Ricardo. 2004. Raising and Flapping in Canadian English: grammar and acquisition. Handout of paper presented at the CASTL Colloquium, University of Tromsø, 2 November 2004, www.bermudez-otero.com/tromsoe.pdf (accessed 4 June 2019).
- Boersma, P. & D. Weenink. 2018. *Praat: doing phonetics by computer* (version 6.0.43). <http://www.fon.hum.uva.nl/praat/> (accessed 1 January 2019).
- Kahn, Daniel. 1976. Syllable-Based Generalizations in English Phonology. Dissertation, Massachusetts Institute of Technology.
- Kenyon, John S. 1994. *American Pronunciation*. 12th ed., Ann Arbor: George Wahr Publishing Company.
- Patterson, David and Cynthia M. Connine. 2001. Variant Frequency in Flap Production. *Phonetica*, 58.4: 254–75, doi:10.1159/000046178.
- Picard, Marc. 1997. English Flapping and the feature [vibrant]. *English Language and Linguistics*, 1.2: 285–94, doi:10.1017/S136067430000054X.
- Vaux, Bert. 2000. Flapping in English. Lecture, Local Search Association, Chicago, IL, 7 January 2000.
- Zue, Victor W., and Martha Laferrière. 1979. Acoustic Study of Medial /t, d/ in American English. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 66.4: 1039–50, doi:10.1121/1.383323.